

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednino in inserat
sprejema upravlštvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekeplal se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Beme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava en dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 294.

V Ljubljani, v ponedeljek, 21. decembra 1903.

Letnik XXXI.

Ljudstvo in učitelj- stvo.

Stališče katoliško - narodne stranke in njenih poslancev je dovolj znano. To stališče se je jasno precizovalo v zbornici, njenem časopisi in po njenih shodih in ni prav nobena tajnost več. To je stališče volivne reforme, kot najnujše potrebe v deželi. Vsa druga vprašanja in zahteve so se zapostavile. Katoliško-narodni poslanci so v zbornici zapustili tisto idealno stališče splošne in enake volivne pravice ter so se podali na realna tla splošne volivne pravice, kakoršno že imamo za državni zbor, in so tako prilagodili svoje zahteve realnim razmeram. Nobena tajnost ni več, kaj hočejo doseči z volivno reformo, ker to razumejo prav dobro tisti, katerih se tiče. Priporiti hočejo večino slovenskemu kmet-skemu ljudstvu, ki je v ogromni večini napram drugim stanovom. In čisto naravno je, da naši poslanci kot kmetški poslanci ne morejo odstopiti od te zahteve, ko čutijo žalostne posledice dolgoletnega nemško-grajščinske uradniško-liberalnega vladanja v deželi.

Zahteva katoliško-narodnih poslancev po razširjenju volivne pravice, je najpopulárnejša ljudska zahteva.

Čisto naravno je, da nasprotuje volivni reformi v deželi naša deželna vlada, ki bi bila s svojim šefom potem nemogoča več v slovenski deželi.

Umljivo je nasprotovanje grajščakov, ki zgube potem veliki politični vpliv, ki ga imajo v zbornici. A tudi našim liberalcem, zastopnikom uradništva, ne smemo zameriti, da se upirajo razširjenju volivne pravice, — bolj z nogami sicer kakor z glavo! — ker gredo neradi v kotiček. Ta zahteva je velikanskega gospodarskega in narodnega pomena in dolžnost vseh domoljubov, vseh sinov slovenskega naroda je, postaviti se hitro v boj za realizovanje te ideje. A koga vidi ljudstvo v borbi proti tej ideji, proti sebi? Svoje učiteljstvo!!

Še nikdar se slovensko učiteljstvo ni dalo politično izkoriščati na tako žalosten način kakor v sedanjih borbi. Tisto

»svobodno in napredno« učiteljstvo leži ponižno na trebuhu pred tistimi, ki tlačijo slovensko ljudstvo, in se peha za milostni njegov pogled.

Tisto narodno učiteljstvo, ki se baha kot »narodni stebel« v deželi, na vse načine ovira tiste, ki hočejo slovenskemu ljudstvu priboriti več političnih pravic. Tisto učiteljstvo, ki je vzgojilo že celo generacijo v svoji toliko hvalisani in slavljani novi in moderni šoli, iz katere šole so izšli do malega vsi volivci naše dežele, kriči, da slovensko ljudstvo še ni zrelo za splošno in enako volivno pravico.

Bolj žalostnega spričevala sebi in svoji šoli si naše slovensko učiteljstvo ni moglo od nikogar dati. To učiteljstvo se je pokazalo kot nezrelo, nesamostojno, skrajno nepredvidno, a hkrati predrzno. Na komando od zgoraj morati v boj proti katoliško - narodni stranki proti ljudski zahtevi po razširjenju volivne pravice. Niti dva trenutka ne more nastopiti kot stan, ampak nastopa le kot žalosten in za vse poraben privesek liberalne stranke, ki ima slučajno še večino v deželnem in okrajnih šolskih svetih, torej učiteljstvo v rekah. Nepredvidno je to učiteljstvo, ker se upira vresničenju te ljudske zahteve, ko je vendar očitno tudi političnim slepcem, da bo v tem boju ljudstvo zmaga, kakor je že po drugih deželah in bo moralo med svojimi strastnimi premaganimi nasprotniki videti s studom tudi svoje učiteljstvo. Ali bo moglo imeti potem kaj spoštovanja? . . A predrzno je, da tisto »napredno« učiteljstvo s psovkami in podlim sumničenjem zahteva od katoliško-narodnih poslancev regulacije.

Mi nimamo tistega bobnečega navdušenja, kakor ga je imel pisec »Tovariševih« člankov. »Na boj na divje Amonite« — ne pijemo namreč toliko, da bi svarili učiteljstvo pred bojem proti ljudstvu. Posledic boja se mi ne bojimo. Na razvalinah se bo jokalo slovensko učiteljstvo takrat, ko bo imelo priliko premišljevanja. Mi poznamo moč deželnega šefa, poznamo oblastnost liberalcev, ki zdaj izkoriščajo učiteljstvo, toda tiste slepote ne poznamo, vsled katere se strinja slovensko učiteljstvo s psovkami znanega

trifolija v »Učit. Tovarišu« in »Narodu« na katol.-narodno delegacijo.

Ogromnemu delu kranjskega učiteljstva manjka moči, da bi se otreslo tistih ljudi, ki pričakujejo plačila od liberalcev, psujejo in sumničijo v imenu vsega stanu in ki kompromitirajo ves stan. Niti toliko moči nima, da bi se izjavilo, da se ne strinja s psovkami. Požrtvovalnost za dobro stvar je lepa čednost, toda slepa požrtvovalnost za tako vlado, za tako deželnozborsko večino in za tak protiljudski boj, kakoršen je proti volilni reformi, taka požrtvovalnost ni lepa in tudi brezkoristna je. Liberalci ne morejo plačati vsega učiteljstva, kakor si učitelji žele. Preskrbeli so sicer Dimnika, g. Gangl je na varnem, Jelencu bi bili radi osigurali voditeljsko mesto in tako bi prišel še kateri na gorko, ki sedaj kriči po »Slov. Narodu«, ali pa razbija shode. Vseh pa ne morejo oskrbeti.

Ljudstvo se z orjaškimi koraki bliža k zmagi. Ta sistem, ki učiteljstvo tako nesvobodoljubno politično izkorišča, dobiva vsak dan udarce, ki ga tirajo h koncu. Zato kličemo učiteljstvu, ne zaradi naše koristi, ampak zaradi lastne koristi in koristi šole, naj učiteljstvo odneha od boja proti volilni reformi! V svojo čast naj se ne dá tako frivolno izkorisčati od liberalne stranke! Ne proti ljudstvu, ampak z ljudstvom v boj proti tistim, ki so naši zatiralci!! V boj za svobodo narodo, za svojo svobodo, a liberalnemu Jefeju, ki nima ničesar več žrtvovati, pokažite — vrata!

Avstrijska delegacija.

V plenarni seji 19. dec. je dr. Der-schatta vložil predlog za zvišanje penzije častnikom, upokojenim pred l. 1890.

Pri razpravi proračunskega provizorija je govoril del. Kramar. Rekel je, da je pač želja vse delegacije zagotoviti makedonskim kristjanom red in mir, a mnogo važnejše je govoriti o notranjih razmerah te države. Razpravljal je o vojaških vprašanjih in rekel, da v tej državni polovici ni nikogar razen ministra predsednika, ki bi ne verjel, da so Madjari dosegli veliko zmago, da so dosegli več, kakor se jim je moglo sanjati. Le razsodnosti Madjarov, ki vedo, da jim velika, močna monarhija služi v večje varstvo, se je zahvaliti, da se monarhija ni razbila, čeprav je Körber sam podpiral gi-

banje »proč od Ogrske!« Potem pa bi bili spolnjeni načrti Vsenemceev, ker bi se urešničila carinska unija z Nemčijo, in bi s tem prenehala Avstrija biti samostalna.

Govoril je tudi, kako se je dualizem historijski razvijal. S danji naskok Madjarov na skupnost armade bi se ne bil zgodil, da je naša armada prava ljudska armada, da se v njej goji vsaka narodnost. Ministrskemu predsedniku ni preostajalo drugega, kot da se je skril za krono. To je brezvestna igra z najdražjim. Predsednik opominja govornika, naj se bržda. Ministrski predsednik je krono v to zlorabljal, da bi rešil svojo bankerotno vlado. Čehi, ki so vedno zaupali na pravičnost krone, zahtevajo samo to, kar jim zagotavljajo zakoni. Čehi ne zahtevajo drugega, kakor da se jim izpolnijo kulturne potrebe.

Opustitev obstrukcije bi se ne razlagala kot državniška razsodnost, ampak vladi prijazni listi bi rekli, da so Čehi preslabi in da le Nemci morejo vzdržati obstrukcijo do konca. Edina rešitev iz sedanjih razmer je sprememba poslovnika. Zoper to reformo je ministrski predsednik, ker vé, da bi to pomenilo konec njegove samovlade. Mi bomo ne glede na hvalo ali grajo nadaljevali boj za razvoj boljše bodočnosti monarhije in pri tem apeliramo na zgodovino in bodočnost.

Del. Biankini je v svojem govoru izjavil, da je trozveza kriva, da Avstrija zatira nemške narode. Govoril je, kako se Italija trudi za Albanijo in kako bi federacija vplivala na našo balkansko politiko. Tožil je o zanemarjanju zasedenih dežel in Dalmacije.

Del. Kaftan je razvijal zgodovino avstro-ogrske nagodbe od l. 1867, kako so se Madjari vedno bolj oddaljevali od Avstrije. Čehi smatrajo vojaške zahteve Madjarov glede polkovnega jezika in glede vojaških učnih zavodov kot popolnoma opravičene, in zahtevajo iste pravice tudi zase.

Del. Vasilko je govoril o zatiranju Malorusov in da se zato ne more strinjati s federativno zgodovinsko razdelbo, kakor jo je zagovarjal Kramar, ker potem bi Galicija postala v malem poljsko-kraljestvo.

Zoper to prosvedujejo Malorusi, a z zadovoljstvom pozdravljajo idejo Baernreitherjevo. Dualizem postaja vedno slabši.

Govorila sta še delegata Klieemann in Skene in poročevalec M. Baquenchem. Proračunski provizorij je bil sprejet pri drugem čitanju. Proračunski odsek je bil sklican k seji danes dopoldne.

O cesarjevih pogovorih

z delegati piše poljska »Nova Reforma«: »Čeprav ti pogovori niso vladno delo, vendar Körberjevo ministrstvo ni neodgovorno

LISTEK.

Matej Slekovec †

Le malo nas je in še ti, ki smo, le preneglo hitimo k svojemu grobu! Tako smo govorili, ko smo v četrtek, dne 17. decembra, po solnčnem zahodu, na pokopališču Sv. Krištofa v Ljubljani slovesno zagrnili v krilo matere črne zemlje, utrujene ostanke moža, ki je imel pred seboj zasnovanih še celo vrsto slovstvenih del, a nemila smrt mu je sredi naporov iztrgala spretno pero iz neumorno delavne desnice. Upamo, da bodo naši znanstveni zavodi pokojnemu gospodu Mateju Slekovecu postavili dostojnejši spomenik; vendar tudi mi hočemo vsaj v površnih potezih načrtati življenje in delovanja našega najvestnejšega kronista, čigar domorodno srce je z enako ljubeznijo obsegalo vse slovenske pokrajine.

Rodil se je pokojnik od poštenih kmet-skih starišev pri Negovi v Slov. goricah dne 6. avgusta 1846, kjer je tudi staro ljudsko

šolo pohajal. Latinske šole in bogoslovje je obiskoval v Mariboru. Leta 1871, dne 23. julija, je bil v mašnika posvečen. Na sv. Roka god l. 1871 je nastopil prvo svojo kaplansko službo v Središču, starem narodnem trgu blizu hrvatsko-magjarske meje. Tam je bil po smrti župnika Jožefa Vrbnjaka od 1. februarja do 16. marca 1874 tudi provizor, potem zopet kaplan in je ostal do 30. aprila 1878; a s svojim narodnim srcem ostal je s tem toriščem svoje mladeniške delavnosti zvezan do hladnega groba. Dokaz temu njegovo zadnje delo: »Kapela žalostne M. B. v Središču in njen častni venec«; obsežna knjižica, katero je bil lani spisal kot »spomenico na zlato mašo dveh srediških rojakov, namreč stolnega prošta lavantinskega kapitola, monsignora Lavrencija Hera in umirovljenega župnika, vč. g. Matija Šinka.

Od 1. maja 1878 do 17. junija 1879 je bil rajni g. Slekovec kaplan v Cerkovcah na Dravskem polju, odkoder je šel za kaplana k Sv. Marku niže Ptuja, kjer je bil pozneje

od 18. dec. 1887 do 1. dec. t. l. tudi župnik. Že v bogoslovju je bil ta največji bogoslovec prav slabotnega zdravja, a l. 1882 je tako opešal, da je moral 1. oktobra 1882 stopiti v začasní pokoj.

Preživel je tisto zimo v Gorici v Rudolfsau, kjer je bil zopet toliko okreval, da je 1. maja 1883 nastopil prav legotno kaplanijo pri Sv. Lovrencu na Drav. polju. Tam je spisal in izdal l. 1885 na 136 straneh krajopisno-zgodovinske črtice: Župnija sv. Lovrenca na Dravskem polju, zbiral je pa tam tudi prav pridno gradiva za poznejše svoje publikacije.

Mnogo od njega nabrane tvarine zgodovinskega zadržaja znabiti nikdar ne bo zagledalo luči, ker je rajni zbiratelj prehitro zatisnil svoje oči; a nekaj bo »Zgodovinsko društvo« gotovo spravilo na beli dan.

Pokojni g. Slekovec pa pri vsem svojem zgodovinskem razmotrivanju nikakor ni zanemarjal svojih stanovskih dolžnosti. Imel je vse v najlepšem redu, kar učenjakom ni vaelej lastno. V dokaz njegove vsestranske

vzglednosti je bil pri kanonični vizitaciji l. 1897 imenovan kn. šk. duhovnim svetovalcem.

Presv. g. knez in škof lavantinski je pripravil svojemu novemu g. konzistorijalnemu svetovalcu v svoji hiši v Mariboru prostorno stanovanje, da bi bil tam urejeval svoje in škofijske listine. A te ugodnosti ni dolgo užival.

Koncem oktobra t. l. se je rajni g. Slekovec bil podal v Ljubljano, se s tamošnjimi zdravniki posvetovat. Ti so ga pridržali v »Leonšću«, kjer ga je na osmino praznika brezmadežnega spočetja D. M. ljubi Bog rešil daljših bolečin in ga je, kakor upamo, vsprejel v nebeška prebivališča.

Odličan pogreb, katerega je vodil milostivi g. stolni prošt iz Maribora, L. Herg, v spremstvu mnogih č. gg. duhovnikov, je pač dovolj pričal o ljubezni in spoštovanju, katero je rajni vžival. Have pia anima!

za cesarjeve besede. List sklepa iz cesarjevih pogovorov s češkimi delegati in hrvatskim, da veje v dvornih krogih neugoden veter in da so nemški vplivi zadnji čas dobili premoč. List »Slovo Pol.« piše: »Govor Kramarjev je bil moški, odločen in pred vsem jasn. Dal Bog, da se sčasoma tudi naši politiki in zastopniki nauče tega jasnega in moškega načina braniti narodne potrebe.« — Politiki okrog »Slov. Naroda« seveda stoje na drugem stališču.

Avstrijska trgovska pogodba z Italijo.

Dne 19. t. m. je v zadnji seji pred Božičem italijanska kamora sklenila s veliko večino, da se pooblasti vlada za sklenitev trgovskega provizorija z Avstro-Ogrsko. Prihodnje sejo ima kamora 28. jan. 1904. — Avstrijski in ogrski delegatje so v soboto zopet prišli v Rim glede trgovinske pogodbe.

Körber razkrinkan.

V slovanskih političnih krogih vzbuja veliko ogorčenje dejstvo, da se listi, ki so s Körberjem v najožji zvezi, falsificirali dogodke pri vsprejemu delegacij na dvoru. Körber je sedaj razkrinkan. »Neue Freie Presse« se je izlagala, da se je cesar v razgovoru z »nekim« veleposelnikom in »dvema poljskima delegatoma« najlaskaveje izjavil o delovanju dr. Koerberja. »Neue Freie Presse« si je bržčas mislila: saj cesar ne določa popravka in je lagala korajžno, da bi pomagala svojemu ljubljenu Koerberju! Cesar res ni poslal popravka v »Neue Freie Presse«, pač pa so se zaporedoma oglašili oni delegatje, na katere je namigovala »Neue Freie Presse« — češki veleposelniki Maks grof Zedwitz, princ Ferdinand Lobkovic in Fran Zierfert ter Poljak grof Dzieduszycki —, ki vsi odločno izjavljajo, da v razgovoru z njimi cesar ni besedice izustil o delovanju Koerberjevem! — Pa tudi delegat Biankini je poslal v »Neue Freie Presse« popravek, v katerem izjavlja, da ni res, kar je poročal ta list o ostrih besedah cesarjevih, marveč da je cesar govoril v blago in dobrohotnem tonu. — Slednjič je izjavil celo nemškoliberalni delegat dr. Bärnreither, da z njim cesar sploh ni nič govoril o notranji politiki. Rešilna akcija, ki jo je »Neue Freie Presse« uvela svojemu prijatelju Koerberju v prilog, je torej temeljito in žalostno ponesrečila.

Česko-nemško sporazumljenje?

Govori se zopet o možnosti, da se doseže sprava med Čehi in Nemci. Pred kratkem se je poročalo, da je v političnih krogih nastalo vprašanje, kako bi se ustvaril modus vivendi med tema narodnostima. O tem vprašanju so menda razpravljali koncem zasedanja interesovane stranke. Poljaki so posredovali. Govorilo se je tudi o potrebi, da se v češkem deželnem zboru doseže sprava.

Iz Ogrske.

V državni zbornici je v soboto Košut zavračal napade na neodvisno stranko. Posl. Hollo je dejal, da ima največje spoštovanje pred Košutovo stranko, kritikuje le njeno politično delovanje. Košut se je skliceval na kraljevo voljo, ko je vstavil obstrukcijo. — Zbornica je nadaljevala razpravo o rekrutni predlogi. Tekom razprave je prišlo do resnih besednih napadov in se niso posvetovali o predlogi, temveč se menili o zadnji obstrukciji.

Obstrukcija je h rekrutni predlogi določila še tri govornike. Nato bodo v razpravi posamezna vprašanja, nakar sledi končni govor. Ker je 15 končnih predlogov, bo 15 končnih govorov. Gotovo je torej, da rekrutna predloga ne bo rešena v tekočem letu. Mej vojaškimi novinci, ki so poklicani z novim letom pod orožje, je velika nezadovoljnost. Vojaški novinci hočejo prerediti v Budimpešti zborovanje in potem demonstrativno iti pred parlament. Dal tretjeletnikov je bil včeraj odpuščen iz službe. Danes ima ogrska zbornica zopet sejo.

Za Makedonce.

V seji 18. t. m. je bila v srbski zbornici sprejeta nujnost Novakovičevega predloga, naj se stradajočim bratom v Stari Srbiji in Makedoniji podeli pol milijona dinarov podpore. V amerškem senatu je predlagal Penrose, naj skuša predsednik pregovoriti veljavosti, ki so podpisale berlinsko pogodbo, da skupno prisilijo Turčijo, izvesti reforme v Makedoniji v prilog tamošnjim kristjanom.

Iz Srbije.

Ruski listi pišejo jako resno o razmerah v Srbiji. Redne krize in odhod tujih konzulov, vse to dokazuje, da po umoru kralja ni srečna ta dežela. Pravijo, da kralj Peter ni zmogel napraviti konec tem homatijam, ker nezaupanje med strankami ruši vsako delo. Edino sredstvo, da se odpravi obstoječe zlo, bi bila uvedena vojaška diktatura v kraljestvu, a z ozirom na razdor v armadi se ne bi mogla ustvariti ta osnova. Govori se, da se hoče Damjan Popović, kraljev prvi pobočnik, ki je bil eden glavnih

udeležnikov umora, umakniti iz dvora. S tem bi kralju olajšal stališče, ki bo moral slednjič le odstraniti vse zarotnike, ako hoče, da se bo Srbija še upoštevala med evropskimi državami.

Japonska vojna.

»Standard« poroča iz Tokija: Sodi se, da je Rusija v svojem odgovoru odklonila glavne točke japonskih zahtev. Ako je to res in ako Rusija ne bo hotela dovoliti, da se zopet vzame v pretresovanje politični položaj, je začetek vojske neizogiben. Protiruska liga in dve drugi družbi obrnile so se do vlade s prošnjo, naj proti Rusiji ukrene druge in ne diplomatske odredbe.

Časnikarski poročevalci so že na poti v vzhodno Azijo. Danes se odpelje iz Londona večja družba poročevalcev, ki so popolnoma preverjeni, da jim bo v kratkem možno poročati o vojski. Angleži jako žele te vojske in pošiljajo v svet same taka poročila, ki govore za vojsko, o posredovanju, ki ga z ruske in japonske žele trezni možje, pa popolnoma molče.

Dal ruskega brodojca je zasidran pred Bizerto in pripravljen vsak čas na odhod.

Tudi Angleška se pripravlja. Vsi torpedi častniki, ki se udeležujejo sedaj kurzov v Portsmouth in Evnoportu so dobili tajno povelje, biti pripravljeni za mobilizacijo.

Ameriške Zjedinjene države so se pričele vmešavati v spor na korist Japonske.

Iz ruskega vira se poroča, da je pri zadnjih pogajanjih med Rusijo in Japonom Rusija se izrekla pripravljena, da prizna Japonsko pokroviteljstvo nad Korejo, zase pa je zahtevala neomejeno trgovinsko slobodo na Koreji in pravico, da sme ustanoviti dve močni vojaški trdnjavi. Ruski namestnik Aleksejev, pa se je izrekel zoper japonsko pokroviteljstvo. Japonski odgovor na rusko noto še ni došel.

Iz brzovjav.

Dunaj. Vest, da odstopi poveljnik avstrijske mornarice, baron Spaun, izvirajo iz tega, ker je Spaun prosil za dopust, da obišče o Božiču svojo soprogo v Gorici.

Dunaj. Avstrijska delegacija je včeraj v tretjem branju sprejela proračun. Prihodnja seja se naznani pismenim potom.

Belgrad. Liberalni list »Srpska zastava« je ponehal izhajati. Vzrok je razpor v stranki. Kakor se kaže, se bo liberalna stranka popolnoma razdružila in bo dr. Vojislav Velković stvoril novo stranko. Tudi list zarotnikov »Velika Srbija« je ponehal izhajati.

Brno. »Lidove Novine« poroča, o kandidaturi dr. Rezeke: V mladodeških krogih prevladuje mnenje, da se mora Rezeku postaviti protikandidata in da se morajo vsi zavedni Čehi truditi, da ne postane nekdanji ud Körberjevega kabineta državn poslanec.

Benetke. Občinski zastopi zahtevajo od vlade, naj pri trg. pogodbi z Avstrijo na vsak način vzdrži točko o prostem ribištvu ob avstrijski obali.

Pariz. Permanentni revizijski odbor justičnega ministristva se bo o reviziji Dreyfusove zadeve odločil jutri.

Berolin. Grof Pavel pl. Hoensbroeh je izjavil, da bo zopet kandidiral v 22. saškem volivnem okraju za državni zbor.

Berolin. Govor državnega kancelarja Bülowa proti socialni demokraciji izide v 500.000 izvodih.

Budimpešta. Slovaški pisatelj Svetozar Hurban Vajansky mora 30. t. m. nastopiti kazni dvamesečnega zapore, katero je dobil pred madjarskimi porotniki.

Rim. Zbornica je s 184 proti 30 glasovi dovolila vladi, da sme skleniti provizorično trgovinsko pogodbo z Avstrijo. Nato je bilo odgodeno zasedanje do 28. januarja.

Zofija. Turčija je zopet začela s spletkami. Sedaj grozi, češ, da se Bolgarija pripravlja na vojno in pravi, da jo to utegne — motiti pri izpeljavi reform. Tozadevne izjave je že poslala vlastim in bolgarski vladi.

Petrograd. Največ upanja, da postane novi ruski minister namestu obolelega ministra Pleske, ima tajnik državnega urada Kokovcev.

London. Vojni urad pripravlja predlogo, po kateri bi bili vsi 18 do 22 let stari Angleži dolžni uriti se v orožju. Take vaje, ki bi trajale 3 in pol meseca, naj bi se vršile vsako četrto leto. Upanje je, da se bo zamoglo vsako leto izuriti 1.400.000 mož.

Praga. Na mesto umrlega državnega poslanca kmečkih občin Kraljevi Gradec Jarosla namerava kandidirati agrarec grof Adalbert Sternberg.

Brno. Občinski zastop v Prosnicah je sklenil na predlog posl. Reichstädterja, pozvati češke deželne in državne poslance, naj z adreso opozorijo cesarja na krivice in zatiranja, katera uživajo Čehi pod sedanjo vlado.

Kolin. »Köln. Ztg.« prinaša pogovor z macedonskim vodjem Sarofovim, ki je trdil, da Macedonci Turčiji niso nasprotni, ampak le turški vlad. Ako bodo, kar pa ni

pričakovati, zadovoljni s tem, kar sta dosleгли obe veljavosti, ni pričakovati nobene vstaje. Ker pa od Turčije ni veliko pričakovati, zato se Macedonci pripravljajo na nadaljevanje vstaje. Z reformami se ne misli zadovoljiti niti Turčije niti Macedoncev.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. decembra.

Javen shod v Novem mestu.

Včeraj se je vršil v Novem mestu javen shod katoliško-narodne stranke. Obravnavale so se vse točke sedanje politike s praktično - meščanskega stališča s posebnim ozirom na mali obrt naših dolenjskih mest. Soglasno se je obsojala liberalna razdiralna politika, katera je kriva, da je slovenski meščan danes le privesek nemškutarski gospodi in da se vsled tega vsa stranka ne ozira prav nič na gospodarsko korist naših manjših mest. Slišala se je ostra obsodba dr. Tavčarjeve politike, kateri je svojo socialno-politično nezmožnost najbolje dokazal s svojim zadnjim govorom v Novem mestu. Z meščanske strani se je konstatiralo, da ni dr. Tavčar storil najmanjše stvari za prospeh mest, katera zastopa, pač pa, da jim je njegova politika mnogo škodovala. Nastopila je cela vrsta govornikov, in shod je sprejel več resolucij, važnih še zlasti za obrtni stan. Obširno poročilo priobčimo jutri.

Osebnosti. Prestavljena sta davčna adjunkta g. Alojzij Ipavice iz Kranja v Radovljico in g. Tomaž Tavčar iz Škofje Loke v Kranj. — Mesto poštnega ekspedijenta na Bohinjski Beli je dobil g. Friderik Olifčič istotam.

Vabilo na občno zborovanje »Narodne žitnice« v Žalcu, katero se vrši dne 3. januarja 1904 v gostilni Franca Viranta v Žalcu; začetek ob 3. uri popoldne. Vapored: 1. Pozdrav predsednika, 2. govor o pomenu žitnic ali bralnih društev, 3. vpišovanje udov in plačanje udnine, 4. volitev načelnštva in odbora, 5. pregled in odobrenje računov, 6. razni predlogi in nasveti. K čilni udeležbi vabi odbor.

Körber in Jugoslavlani. O imenovanju dr. Rizzija deželnim glavarjem istrskim piše »Naša Sloga«: »Cesarska vlada ni mogla predložiti za to imenovanje nevarnejega moža za Hrvate in Slovence v Istri, nego jim je novi dež. glavar Rizzi«.

Občinski odbor trnovski, tako je poročal »Slov. Narod« v št. 288. z dne 14. t. m., je v svoji redni seji sprejel z 18 proti 1 glasu sledeči predlog: »Občinski odbor v Trnovem izreka opravičenost IV. kurije za deželni zbor, a izjavlja, da ni ista tako nujno potrebna, da bi opravičevala za kmeta škodljivo obstrukcijo v dež. zboru«.

Tako »Narodove« dopisnik, ki to pové, kar njemu ugaja, in se boji izpovedati polno resnico, ki je ta: Pri seji bila sta stavljeni dva predloga, prvi, občinski odbor naj pošlje na deželni odbor prošnjo, da izposluje v kar najkrajšem času splošno in enako volilno pravico. Preden se je stavljal predlog, so nekateri odborniki glasno pritjevali, da se godi krivica kmetom-volivcem, katerih je nad 37.000 in imajo 16 poslancev, dočim je volivcev iz mest in graščakov ter trgovske zbornice komaj 5009 in imajo 20 poslancev. A glasovalo je proti 12 odbornikov, za splošno in enako volilno pravico pa 8. Imena in hišne številke vseh teh odbornikov so v našem uredništvu na razpolago. Drugi predlog je bil, kakor ga navaja »Narod«. Za prvo polovico predloga, za upravičenost IV. kurije, je bil ves zbor, ne pa, kakor poroča »Narod«, samo 18 in 1 ne; ta glas je bil samo proti drugi polovici predloga, kar je pri glasovanju tudi omenil.

Hvalevredno gibanje mej slovenskimi obrtniki. Obče slovensko obrtno društvo v Celju skliče sredi meseca januarja shod slovensko mislečih obrtnikov in prijateljev obrtništva v prvi vrsti iz celjske okolice, v drugi vrsti splošno iz Spodnje Štajarske. Nadalje zasnujejo Slovenci v Celju informacijski in posredovalni odtok za pospeševanje slovenske obrti na Spod. Štajarskem. Ta odsek očitovori v Celju stalno poslujoč brezplačen zavod. Slednjič ustanove odsek za prireditve točnega menika vseh pošteno mislečih slovenskih obrtnikov in cseh slovenskih krajev na Spodnem Štajarskem. Za uresničenje teh namer se je združilo v Celju več delaželnih mož. To pa je tudi res edina pot, ki more strezneti t. t. obrtnike in trgovce, ki so eden glavnih stebrov sovražnikom slovenskega naroda.

Umrl je v Gorici v pokojni okrajni žandarmerijski stražmojster g. Jurij Roth, star 58 let.

Tovarna vina v Trstu je začela preplavljati celo goriško deželo s svojimi

nearomnimi pandarjami. Prodaja največ do 12 gld. hektu. Z imeni krčmarjev, ki naročajo tako vino, na dan!

Za nemško šolo v Velikovu so Nemci po svojih listih pričeli nabiranje darov. Zadržne obč. volitve v Velikovu so pokazale, da se ondodno umetno nemštvo maje. Slovenci, podpirajte s podvojenimi silami družbo sv. Cirila in Metoda in nje slovenske šole v St. Rupertu pri Velikovu. Spominjajte se je o božičnih praznikih s primernimi darovi!

Iz Borovnice nam poročajo: Premeščen je v St. Jurij pri Kranju d. g. kapelan Val. Oblak, ki je štiri leta bival med nami ter si s svojo prijaznostjo in marljivostjo pridobil splošno spoštovanje. Osnovni in vodil je dekleško in mladeniško Marijino družbo, sprožil je misel za ustanovitev hranilnice in posojilnice v Borovnici ter jo tudi ves čas brezplačno jako spretno vodil. Ob njegovem slovesu mu je ljudstvo pokazalo svojo udanost. Mili Bog mu povrni za njegov trud!

Iz repertorija za Štajarsko je štajarski dež. odbor popolnoma izrinil slovenska imena. Vsi kraji imajo v tej statistični knjigi samo nemška imena. Tako delajo Nemci s Slovenci, na Kranjskem se pa Nemcem od slovenske strani prijazno streže. V tej zadevi je že povedal odločno besedo v štajarskem deželnem zboru poslanec gosp. Žičkar.

Javno vprašanje. Iz radovljiškega okraja se nam piše: Večina duhovnikov v našem okraju ni dobila glasovnic za volitev v komisijo za osebno dohodarino in pridob. davek. Kje tiči vzrok?

Ustrelil se je v Šmartnem pri B. liaku učitelj iz Pontafija g. Eric Ziegler. 26letnemu možu se je zmešalo.

Sodnijska vest. Justično ministristvo je odločno opustiti pri sodnih dvorih I. instance ječarske službe XI. plač. razreda in namestu njih sistemizirati enako število mest za kanceliste. Nadzorstvo nad jetniki bo imel izvežban sod. uradnik.

Od Smartna pri Litiji nam pišejo: V neki trgovini slavne farne vasi se celo miškam častno godi. Postrežljivi prodajalec pač ve, da »hribovci« še nimamo suhega mesa, pa prijazno zavije v škarnicelj med riž — suho miš. Mi jo odklanjamo, porabite jo raje za gulaš, pa dober vam želimo tek. Razborito oko, izbira svojo rižo, ne brigaj se več za ptujo breco. Fin okus in izvrsten »apetit« pa že imajo oni nežni želodčki, ki tako radi in hitro prebavljajo »Narodove« novice. Ker ne morejo tako dolgo strpeti, da bi si ga šele izposojevali, so si ga nakrat štirje sami naročili. Zato čestitamo hribovcem »Narodu« in njegovim hlastnim čitateljem. Mi smo pa že taki »hribovci« — kakor nas radi imenujejo — da nimamo samo glav, temveč tudi želodce neznanosko zabite, da takoj »dez damo« »Narodove« laži, bodisi da so iz našega ali iz katerega drugega kraja, kakor bi bile same suhe miši. Res piškavo glavo ima tista oseba, ki ga pošilja in nudi v naše kmetске hiše; ali ne ve, da je to glasilo samo za »inteligencijo«? Hribovci pa smo in ostanemo taki-le: Bolj ko »Narod« piše čez duhovnike, v večji ceni in časti jih imamo, tem bolj radi in vneto poslušamo njihove govore. Saj smo prepričani, kateri so naši pravi prijatelji, največji dobrotniki. Vemo, na kateri strani je resnica, čast in poštenost. Tudi spoštovani mežnar naše farne cerkve tem lepše zaljša njene oltarje in marljiveje opravlja svojo službo, čim bolj ga obdeluje resnicoljubni »Narod«. In toliko bolj ga »hribovci« spoštujemo. To je prvi in zadnji odgovor »Narodovim« šmartniskim dopisnom in bravcem — od strani več hribovcev.

Zopet eden! Pod tem naslovom je zopet zabobnal »Slov. Narod« pretekli teden senačno vest o razdruženju kmetijske zadruge Kopivnik Planica pri Mariboru ter zopet s polenom mahnil po teh preklicanih klerikaleh. In kakor navadno, je zopet zadel nerodno ter samega sebe udaril po lažnjivem jeziku. Resnici na ljubo in pa ker govori »Narod« o nekem kristolovcu, pred čegar nosom je omenjena zadruga propadla, usojam si pojasniti zadržno zadevo. Kopivnik-Planica sta pohorski pokrajini ter spada ta župnija Fram. Kdo je ustanovil zadrugo? Čuj, »Narode«! Učitelj, gospod Skrbineš, menda pred tremi leti. Torej ne duhovnik in tudi ne klerikalec, ker omenjeni gospod učitelj je naroden o »Slov. Nar.«! Gospod učitelj je zadrugo vodil kot tajnik in sicer brezplačno; torej tudi on ni kristolovec. Zadruga je dobro prospevala ter se sedaj prostovoljno razdružila brez vsake zgube, zadržniki imajo še dobiček. Ustanovila in razdružila se je zadruga brez vsakega vpliva od strani klerikalev. Prejšnji gospod župnik S. Gaberc niti vedel ni, da ima zadrugo v župniji, in ko je podpisani 26. julija t. l. prišel kot župnik v Fram, zadruga že ni več delovala. Kdo je torej oni kristolovec, pred čegar nosom je »propadla« omenjena zadruga? — Fr. Muršič, župnik.

— **Hrvatske novice.** Ljudske knjižnice se vedno množe po Hrvatskem. Gibanje za ustanovitve ljudskih knjižnic se čimdalje bolj širi. — Časnikarstvo. Z novim letom začne »Podravska« v Virju vsak teden izhajati. — Tiskovna s v o b o d a. Madjarsko državno pravdnitvo je dvignilo obtožbo proti uradniku »Novega lista« na Reki radi hujkanja proti madjarski narodnosti. — Prva hrvat. operna predstava je bila v četrtak na Reki. Ker se je dobro obnesla, bodo z opernimi predstavami nadaljevali. — Hrvatski sabor ima jutri pred Božičem zadnjo sejo. Sredi januarja se deželni zbor zopet snide.

— **Nagla smrt.** Pred hišo Antona Barliča na Trgu so ljudje našli na ustih ležečega organista Antona Barliča, ki je bil sicer še živ, a ni mogel več govoriti; prenesli so ga v njegovo stanovanje, kjer je zvečer ob pol 8. uri umrl. Pri desnem ušesu je imel neko črno znamenje, katerega je gotovo pri padcu zadobil. Barlič je bil že dalj časa bolehen in po ljudski govorici krču podvržen.

— **K smrti nadučitelja Petkovčaka** se še poroča iz Velesovega: Gosp. Petkovšek je šel 17. t. m. ob 9. uri zvečer domov. Na poti domov so ga napadle slabosti. Šel je k potoku v bližini šole, da se z vodo okrepča, a je ondi omedlel. Drugi dan so ga našli mrtvega. Včeraj popoldne je bil pogreb. N. v m. p.!

— **Hitrost brzjava.** Notica s tem naslovom, ki smo jo objavili v št. 287, dne 12. t. m., pojasnimo v toliko, da krivda ne zadene čisto nič brzjavnika g. P. na postaji v Šmarji, o čemur se je pisec notice sam prepričal. Krivda je bila torej drugod.

Ljubljanske novice.

Shod soc. demokratov. Včeraj so priredili soc. demokratje v kazini svoj shod. Vkljub silno živahni agitaciji, ki so jo razvili med delavstvom za ta shod, niso zboleli skupaj več kakor približno 150 poslušalcev, ustežvi še kršči. soc. delavce. Shod je otvoril sodrug Breskvar, ki mu je tudi predsedoval. Na dnevnem redu je bilo poročilo strankinega zbora na Dunaju, politični položaj v Avstriji, in tretjič rudarji v Trbovlju in Zagorju. O prvi točki dnevnega reda je govoril sodrug Čobal, ki je prišel včasih uprav do gorostasnih trditvev. Tako je dejal, da si je soc. demokracija zadnja leta priborila velikanski ugled! Tega menda še sam ne verjame. V soc. dem. stranki se prav lahko reši narodnostno vprašanje — menda na podlagi internacionalizma; kajne? in le soc. dem. stranka je zmožna rešiti Avstrijo. Kako bi bil imeniten Čobal kot ministrski predsednik! Seveda si ni mogel kaj, da bi si ne privoščil črnih »reakcionarnih klerikalcev«. Med drugimi narodi imajo soc. demokratje izvrstno razvito časopisje, a med Slovenci pa vsled klerikalne nemilosti še ni industrije in zaradi tega tudi soc. demokratje še nimajo — čuje! — svojih dnevnikov. Velikanski napredek so pa storili soc. dem. tudi v drugih literarnih — kakor se je pane Čobal blagovolil izraziti — »werkahe«. Pozivlje sodruge, naj se vendar enkrat resno lotijo dela. Hej, sociji! Lep kompliment za vas! Menda je že tudi Čobal spoznal, da soc. demokratje niste še pri nas ničesar storili za delavstvo. Svari pred mogočno reakcijo, ki jih je tudi ponekod že prekosila. Zato naj stopijo v boj zoper nasprotno stranko, da žnjimi obračunajo! Ko je po takem in podobnem govorjenju sodruge počuli tudi o konsumnih društvih, se je spravil na alkoholizem. Priznal je, da je treba govoriti (samo?) o alkoholu, ki je škodljiv, vendar pa je proti zakonu, ki naj bi omejil pijančevanje. Tudi abstinenco mu ni kaj všeč ter je ni kar nič priporočal. Sodrug Čobal, kaj bo vaš vodja dr. Adler rekel, ki je sam strog abstinenc? In drugi abstinencje voditelji? Ne bodo li užaljeni? Sicer ste pa imeli med sodrugiposlušalci gotovo precej abstinencov; saj trdite, da tam, kjer soc. demokratje nastopijo, izginejo pijanci. Z drugimi modrostmi, ki jih je spravil na dan sodrug Čobal, se ne bomo pečali. To naj zadostuje, da uvidijo eenjeni čitatelji, kaj vse zna povedati neprostopolno »humoristični« sodrug Čobal.

— Nato je govoril o političnem položaju v Avstriji sodrug Linhart iz Trsta. Opisoval je sedanji položaj v Avstriji. Vzrok kriz je reakcionarnost naših vlad. Morda misli sodrug Linhart celo, da je Körber kak klerikalec. Zavzemal se je za volivno preosnovno, ki bi edina bila zmožna rešiti Avstrijo iz sedanjega kritičnega položaja. Nato je prešel na civilno listo. Nikjer v nobeni državi se ne plačuje tako visoke civilne liste, ki pa koristi le parasitom na dvoru okoli cesarja. Tu je ugovarjal vladni komisar in prišlo bi bilo kmalu do burnih prizorov. Napadal je jugoslovansko delegacijo v drž. zboru, češ da ni ničesar storila za ljudstvo. Mi vprašamo gospoda Linharta, kaj so storili soc. demokratje? Ravno tako je boss, da jugoslovanski poslanci niso za narodno avtonomijo. Gospod Linhart je tudi česnal, da naši poslanci niso glasovali za odpravo § 14. Glasovali so vsi

najprej za odpravo § 14, in ker je ta predlog propadel, glasovali so z Mladočehi za premedel § 14. To je istina, g. Linhart, vse drugo je — naravnost izmišljeno. — Priznal je, da bodo po volilni preosnovi dobili večino »klerikalci«, seveda se je hitro potolažil, da »klerikalci« ne bodo nič storili za ljudstvo in potem bode ljudstvo volilo same poštene in dobre ljudi, same socialne demokrate. Čobal je nato poročal o štrajku v Trbovljah in Zagorju. Indirektno je priznal, da je bila ta stavka je socialno-demokratska blamaža, ker so socialni demokrate zaželi stavko, ko ni bilo čisto nič pripravljenega. Hudoval se je nad »Slovenskim Narodom«, pa tudi klerikalci mu niso všeč. Klerikalci so bolj zviti ljudje, ko naprednjaki. »Slovenec« se je zavzemal za stavko, dr. Susteršič je vložil interpelacije. V velikansko duševno razvedrilo navzočih rdečih sodrugov si je privoščil naposled še dr. Kreka in Gostinčarja. Kot zmago socialodemokratske ideje v Zagorju navaja dejstvo, da so enkrat šolski otroci dr. Kreka opljuvali. Živio taka zmaga! Naposled je govoril še sodrug Kocmur, ki je iznašel v soboto zvezo med »Slovencem« in »Slovenskim Narodom«, zvezo, ki je naperjena proti delavcem v korist kapitalizma. Silno smo bili radovedni, v čem obstoji ta zveza. No, sodrug Kocmur je govoril in jo nam razkril: »Slovenec« in »Slovenski Narod« sta prinesla v inseratnem delu enako izjavo ljubljanskih trgovcev. Kaj pa vaš koležček, sodrug, ki ste ga izdali za leto 1904? Ali nima kapitalistiških, klerikalnih, liberalnih in židovskih inseratov? Ste-li mar zato postali »klerikalci« itd.? Glejte, kako farbate svoje ljudi! Nato je prešel na konsum, v katerem naj se delavci organizirajo, da ne bodo več nosili svojih denarcev trgovcem. Govoril je silno navdušeno; najbrže je požiral slino, ko se je spomnil, kako mastno plačo bi vlekel v tem konsumu. Obenem je pa tudi on priznal neumnost, ki so jo storili socialni demokrate, da so zaželi stavkati neprimerno. — Tako se je vrnil ta shod socialnodemokratske stranke v Ljubljani. Novega ni bilo nič, vse to stare, premlete fraze, ob katerih se pa socialnodemokratski voditelji počutijo izvrstno, saj jim te fraze prinašajo mnogo lepih, srebrnih kron. Po shodu so še navzoči sodrug zapeli svojo bojno pesem, seveda — nemški.

Z nožem v hrbet. Včeraj ob 4. uri popoldne pripeljala sta se v Peterčovo gostilno na Dunajski cesti dva delavca, katera nista hotela takoj plačati fiakarju voznino. Hlapec Ivan Kregar se je potegnil za fiakarja, nakar je nastal mej njim in delavcem Alojzijem Banom prepir. Ko je Ban zagrabil Kregarja za vrat, je ta potegnil nož in ga zadel Banu v hrbet. Ban je težko poškodovan in so ga morali prepeljati v bolnišnico. Kregarja je policija aretirala.

Z Vestfalskega domov. Včeraj pripeljalo se je z Vestfalskega 90 slovenskih delavcev, ki se vračajo domov.

Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. tobačne tovarne ima danes, v ponedeljek, ob 6. uri zvečer shod v gostilni pri Weiserju. Dnevni red: Zakaj se niso plače vsem zboljšale. Razni nasveti.

Zavarovanje — tuberkuloznih. Zavarovalna sfera A. Grebence, trgovca iz Trsta, ki je, kakor smo svoj čas že poročali, kot zavarovalni agent bolne ljudi za zdrave zavaroval, pride zdaj pred sodišče. Sivar se je godila v Trstu in bomo o njej pri priliki kaj več poročali.

Volitev komisije za cenitev osebne dohodarine se vrši jutri v mali dvorani »Mestnega Doma« dopoldne od 10 do 12. ure, na kar opozarjamo volivne opravičence.

Nesreča na južnem kolodvoru. Včeraj zjutraj ob pol 7 uri našel je na južnem kolodvoru nasproti kurilnice na tiru ležati mrtvega nadspovednika Ivana Kušca. Imel je zdrobljene prsi in levo roko. Kako je ponesrečil, se ne ve, ker ni tega nihče videl. Domneva se, da je šel mej vagoni čez tir in se je tam v hipu vlak premaknil in sta ga pufarja prijela. Ponesrečenec bi bil moral s tovarnim vlakom se peljati v Trst. Kušca je bil 55 let star in je zapustil ženo in 5 otrok.

200 ubožnih otrok obdarovanih je bilo včeraj z obleko, črevlji in jedil in telovadnici I. mestne ljudske šole. Zaslugo za to imajo ljubljanske dame in ljubljansko meščanstvo, ki je z darovi prispevalo.

Inserati za božično številko »Slovenca« se sprejemajo le do srede popoldne.

Trgovec Kastner v nevarnosti. Trgovec Kastner na Dvornem trgu št. 1 pripeljal se je v soboto ob pol 2. uri popoldne po Dobrobranski cesti. Ko je zavil na Poljansko cesto, se je konj neke reči splašil, skočil na stran in prevrnil voz. Kastner je padel z voza in se pri tem na rokah poškodoval.

Božičnica dobrodelnega društva tiskarjev na Kranjskem, prirejena sinoči v areni »Narodnega doma« v korist sirotam umrlih tovarišev, je bila vsestransko dobro obiskana, bodisi od stanovnikov kakor od častitih povablencev, ki so pripeljali svoje otročiče k zanje toli pomembnem dreveu. Vsaj je bil pa tudi vsopred kaj hvalevredno se-

stavljen. Boginja Fortuna, ki je razpolagala z nebroti dobili, je pri sradolovu marsikateroga osrečila. Veselja nedolžne dece pa o taki priliki itak ni mogoče preceniti, ki je radostno pričakovalo deleža božičnice, in zapustivši dvorano, se veselilo poklonjenih darov! K lepemu vsehpu je jako veliko pripomogla naša slavna meščanska godba, katera je pod vodstvom gosp. kapelnika Paole dosegla nepričakovani vsehpu. Le žal, da je bila arena »Narodnega doma« precej premajhna, vsled česar je moral marsikateri oditi. Malo boljše oskrbe od strani restavraterja bi bilo pač pričakovati, da ne bi se ljudje morali s tako kislico.

191 oseb došlo iz Amerike. Danes zjutraj pripeljalo se je iz Amerike v Ljubljano 191 oseb.

Sto delavcev je zapustilo delo v Hrušici pri zgradbi železnice.

Cesarjev spomenik v Ljubljani. Razstava vseh dospelih konkurenčnih osnutkov za cesarjev spomenik v Ljubljani bo prirejena od 31. dec. 1903 do 14. januarja 1904 v veliki dvorani »Mestnega doma« in sicer vsak dan od 10. ure popoldne do 3. ure popoldne.

Na službo resigniral je čistoal mestnega knjigovodstva, Ivan Hribar, zaradi disciplinarne preiskave proti njemu.

Klobuk zamenjal. Pri včerajšnji večerni predstavi je bil v gledališču na dijaškem stojšču dijak Fr. K. zamenjan nov klobuk. Kdor ga je zamenjal, je prošel, da ga prinese na Marije Terezije ceste šte. 5, kjer dobi svojega nazaj.

Izgred na kolodvoru. Dne 14. t. m. zvečer prišel je nadspovednik I. Kurnik s Stajarskega v pisarno na južnem kolodvoru in je tukaj prišel razgrajati, ker mu uradnik zaradi pijanosti ni pustil, da bi peljal z vlakom. Aretovan je vrjel policaju neko posodo v glavo.

Društvo zdravnikov na Kranjskem Dne 19. t. m. vršil se je redni občni zbor »društva zdravnikov na Kranjskem«. Poročilo odbora vzelo se je odobruje na znanje. Od stopivšemu odborniku dr. Otomarju Kraju, ki je izjavil, da izvolitve ne more več sprejeti, izrekel je občni zbor za njegovo marljivo in vspešno delovanje najtoplejšo zahvalo. Zahvala izrekla se je nadalje ljubljanskim trem dnevnikom »Slovenec«, »Slovenskemu Narodu« in »Laibacher Zeitung« za objavljane društvenih naznanil in za pospeševanje društvenih teženj ter gospodu dr. M. pl. Čadkoviču kot uredniku društvenega glasila »Liedniškega Vestnika«. — O dr. Löschner-Maderjevi ustanovi poročal je blagajnik, da se je v tekočem letu nabralo mej društveniki nad 700 kron za to dobrodelno ustanovo in da je nje glavnica narasla na 35.000 kron. O priliki predstojedelega razpisa ustanov razdelilo se bode zopet 1800 kron. Pri tej priliki izrekla se je najtoplejša zahvala slavni kranjski hranilnici, ki je poleg rednega letnega prispevka 600 kron o priliki društvene 40letnice darovala izredno svoto 4000 K in občinskemu svetu ljubljanskemu, ki je, kakor v preteklih letih, tudi letos prispeval 200 kron. Obenem izrekla se je nade, da se dobrodelni ustanovi ne odtegne prispevek dežele Kranjske, ki se vsled razmer v deželnem zboru letos zopet ni mogel dovoliti. — Društvena pravila, ki jih je odbor predelal na podlagi sklepov in izkušenj izza zadnjih let, odobrila so se »en bloc«. — O priliki volitve odbora volili so se dosednji funkcionarji znova, z edino spremembo, da se je dosednji podpredsednik dr. Ivan Jenko zahvalil za svoje častno mesto in je za to predlagal primarija dr. Vinko Gregoriča. Ta predlog sprejel se je z živahnim odobravanjem. Občni zbor priznal je s tem velike zasluge, ki si jih je primarij dr. Gregorič na težavnem mestu tajnika odstopivše zdravniške zbornice stekel za zdravniško organizacijo. Novi odbor sestaja tedaj iz gospodov: predsednik zdravstveni svetnik dr. Ivan Kopřiva, podpredsednik primarij dr. Vinko Gregorič, tajnik dr. Demeter vitez Bleiweis, blagajnik dr. Alojzij Praunseis, knjižničar dr. Ivan Geiger, odborniki dr. Alojzij Homann (Radeče), dr. Ivan Jenko in dr. Vladimir Rudež.

Stavbni prostor na Delcettovem posestvu se bode tekom prihodnjih let deloma zazidal s par vilami. Zelo bi bilo potrebno pa pred vsem razširjenje ceste od starega strelišča do Kuhnove ceste.

Novoprotjektirana cesta in most čez Ljubljano. Letošnje spomladi — Prulah — od Kosierjevega vrta do Ljubljane — že nasuli svet v širokosti prihodnje nove ceste, ki bo peljala baje čez novo cesto na Opekarsko cesto. Za vso to potrebo pa manjka v mestni blagajni denarja. Trnovski povestniki, ki imajo zemljišča na barji na desnem bregu Ljubljane, pa že davno nujno potrebujejo mostu kot ceste do Karlovske ceste.

»Windisches G'sindel!« Elen tistih pri-vandranih kočevskih Nemcev, ki so se v Ljubljani že preobjudi, je tudi gostilničar pri »bavarskem dvoru« — R. Petsche. Na večer zadnjega izgreda je najprej, kakor so izpovedale priče, šel po revolver, da bi bil

napal ž njim ognjčarja Fajdigo; ko mu je žena to preprečila, je pa začel vpiti nad natararico, hišno in pestunjo, rekoč: »Jetzt hab' ich lauter windisches G'sindel im Hause!« in je že drug dan hotel vse spoditi — brez vzroka iz službe! Pa to se mu ni posrečilo, ker je moral prej dekleta plačati in odškodovati. — In k takemu nemškemu kričaču hodijo v gostilno celo Slovenci — možje, in takega kočevskega hujkeča trpi v svoji hiši — slovenski narodnjak (!) Iv. Vilhar!

Topničarske patrulje hodijo zadnji čas tudi po mestnih ulicah akoli hotela pri »bavarskem dvoru«. Okoli taci gostiln bi bilo najbolj umestno, ko bi hodili — madjarski pandurji.

Ljubljansko blato je ta teden močno naraslo. Občinski svet se rad briga za nič-vredne — smeti, za blato po glavnih ulicah in cestah pa se nič ne zanima. Na vseh oglih manjka tlakovanih prehodov čez ceste in ulice. Tuji delajo o tem prav krepke dovtipe, katerih pa ne maramo navajati!

Mestna vožnja za premog se bode z novim letom baje znova razpisala, ker pot-teče konec tega meseca enoletna doba za to vožnjo.

Občni zbor Vodmatskega bralnega društva vršil se je včeraj popoldne v društvenih prostorih ob mnogi udeležbi članov. Izvoljeni so bili v odbor sledeči gospodje: Ljudevik Klun, predsednik; Rudolf Krulc, njegov namestnik; Karol Knol, tajnik; Josip Erbežnik, blagajnik; Ernest Remžgar, njegov namestnik; Ivan Krulc, knjižničar; Ang. Satler, arhivar; Viktor Petrič, gospodar. V nadzorstvo gosp. Ivan Tejkal in Ivan Vrhovnik. Na sveti večer priredi društvo svojim članom ob 8. uri zvečer božičnico v društvenih prostorih. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Književnost in umetnost.

»Slovensko gledališče. Včerajšnje gostovanje gč. Vele Nigri n'ove se je zopet imenitno obneslo. Gledališče je bilo razprodano. Navdušenje veliko. Umetnici je bil poklonjen lovorov venec poleg košarice cvetja. Več jutri.

Telefonska in brzjavna poročila.

Tržič, 21. dec. Včeraj se je krasno izvršil javni ljudski shod kat.-narodne stranke v Križah pri Tržiču.

Dunaj, 21. dec. Tu je umrl vele-tržec Muhr, lastnik Blejskega gradu.

Budimpešta, 21. dec. Poslanec Gabrielu Ugronu so zarubili posestvo in vse pohištvo.

Inomost, 21. decembra. Tirolski cesarski namestnik je razpustil v sporazumu z deželnim odborom občinski svet v Tridentu ter je poveril okrajnemu glavarju Bonfiliju vodstvo poslov. Bonfilio je že došel v Trident.

Rim, 21. decembra. Vest, da so v Vatikanu našli skritih devet milijonov lir, se ne potrjuje.

Rim, 21. dec. Uradniki finančnega ministarstva in ministarstva javnih del so priredili hrupne demonstracije, ker je zbornica odgodila vprašanje zboljšanja njihovih plač. Ministrski predsednik jim je zagrozil, da vse odpusti, ako se bodo demonstracije ponavljale.

Belgrad, 21. decembra. Čuje se, da kralj Peter odstopi in prevzame regentstvo za svojega sina Jurija, ako mu ne bo mogoče vzeti vpliva zarotnikom.

Carigrad, 21. decembra. Čuje se, da tekom današnje Beiram-slavnosti sultan pomilosti makedon. Bolgare.

Darovi.

Darovi, poslani našemu uredništvu. Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gdč. Helena Bavdekova kot odkupnino od novoletnih in drugih voščil 3 K. Za Jeranovo dijaško mizo: Neimenovana 10 K. Bog plačal!

Meteorologično poročilo.

Všina nad morjem 306.2 m, srednji srčni tlak 736.6 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Pojavi se
19.	9. zjut.	736.4	3.8	sl. jvzh.	obl.	
20.	7. zjut.	737.3	3.2	sl. zah.	»	40
	8. zjut.	738.7	3.6	sl. jvzh.	»	
20.	9. zveč.	741.4	3.6	sl. jug.	»	
31.	7. zjut.	743.8	2.0	sl. svzh.	»	00
	2. popol.	744.9	1.9	sl. szah.	»	

Srednja temperatura sobote 4.0°, normale — 2.0°
Srednja temperatura nedelje 3.5°, norm. — 2.1°

Vinska trgovina Jeglič

1692 10-1

Vinotoč v lastni kleti

Pred škofijo št. 1

priporoča belega in črnega istrijana, štajarca, belega, rebulo, muškát, belo, sladko, VINO de Rosa, rudeče, sladko, kot tudi staro ogrsko vino; dalje posebno:

Rogica, iz sušenega grozdja, črno, sladko, ste-
klenica $\frac{7}{10}$ litr. 80 kr.
Refoško, staro, sladko, $\frac{7}{10}$ litr. 70 "
novi, iz soda, 1 liter 64 "
Prosekar, star, 1 liter 48 "
Vino lastnega pridelka iz Krškega,) belo . . . 40 "
Trške gore izb. kakov., rebljan j rudeče . 36 "

†

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog in oče, gospod

Josip Petkovšek,
učitelj

po hitri smrti v Gospodu zaspal v dobi 40 let. Pogreb draga pokojnika je bil v nedeljo 20. decembra ob 1. popoldne iz ljudske šole na tukajšnje pokopališče. Priporočamo draga pokojnika v blag spomin in molitev.

Velesovo, 21. decembra 1903.

Franja Petkovšek, rojena Weithauser, soproga. — **Stanko,** sin.

Zahvala. 1696 1-1

Za vse izkazano sočutje povodom bolezní in smrti naše nepozabne soproge, oziroma matere, sestre, stare matere in tašče, blagorodne gospe

Marije Majdič, roj. Sajovic

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu, izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo prísrčno zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo preč. duhovščini, slavnemu gasilnemu društvu iz Mengša, ki se je korporativno udeležilo pogreba, dalje slav. pevskemu zboru iz Mengša za ganljivo petje, sl. mengeški godbi, potem pa tudi vsem darovalcem prelepih vencev in končno sploh vsem, ki so nam izrazili svoje sočutje.

Žalujoča rodbina.

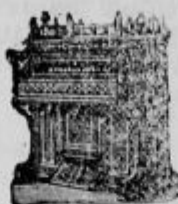
Velik črn prepeličar

z verižico kot ovratnikom se je izgubil. Najditelj se prosi, da ga proti primerni nagradi odda v gradu Habach pri Mengšu, 223 2-2 Pošta Trzin.

Gostilničarji
in zasebniki,

ki si želite nabaviti oziroma piti dobro kapljico, izvolite se obrniti na trdko **Paolo Sponza v Rovignu (Istrija)**, ki je znan kot prideljvalec najboljših vin.

Cene so primerne: **Belí muškát** à 36-40 K, **belo vino** à 30 K in **rudeče** à 32-36 K hektoliter
1524 15-10



ALOJZIJ LUZNIK
na Vrhnik pri Ljubljani preskrbuje dobre **harmonije** domačega in ameríkanskega sestava, **glasovirje** in **pianino**. 264 49
Dajó se tudi na obroke! Na zahtevanje se pošljajo ceniki brezplačno.



Dobra kuharica

spisala Minka Vasilčeva
je že izšla
v založništvu L. Schwentnerja
v Ljubljani.

Dobiva se samo vezana; cena 6 kron, po pošti 6 kron 55 h.

Obseza na 576 straneh več nego 1300 receptov za pripravljane najokusnejših jedí domače in tuje kuhe, ima osem fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v platno vezana.

Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjaškega stališča, literarna kritika zaradi lepega, lahko umevnega jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri sloven. kuharskih knjigah nenavadne opreme, in končno varčna gospodinja zaradi njene cene, ker ni nič dražja nego znane nemške kuharske knjige.

Za Božič kot navlaš:
gospodinja - kuharica se naj podari, ta naj pa za praznike kuha in peče po njenih imenitnih receptih.

Rokavice:
glace-, trico-, iz sukna.

Najnižje cene!

Najboljši **dunajski izdelki** za dame in gospode priporoča

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

Nakup raznovrstnih predmetov za
božična in novoletna darila
v Novi prodajalni
Sv. Petra cesta šte. 4.

Fino blago za dame in gospode, moško in žensko perilo, solidno izdelani moderci, kakor: najnovejši Corset Paris; različne podmizne preproge, predposteljniki, dežniki, zastori.

Posebno priporoča veliko izber belih in pisanih likanih srajc in najnovejših kravát.

1677 3-2

I. KOSTEVC
Sv. Petra cesta šte. 4,
nasproti Avstrijskega carja.

Cene strogo solidne! Postrežba točna!

Moderce

najzadnje fačone,

v ceni **čudovito znižane**, priporoča

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

Kožuhovinaste
stole, kolijerje, mufe in
obleke za otroke

prodaja po **najnižjih** tovarniških cenah

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wellzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 275